

קראו בבקשתם את הרוחניות הבאות, **לפני** שאתם ניגשים לפתרון הבדיקה:

משר הבדיקה: **שעתים וחצי**.

הבדיקה מתאפשרת במתכונת של **חומר פתוח**.

ש לעממת על כל השאלות **באופן מנוח**.

עם באופן ישיר לשאלות אותן נשאלתם. התיחסות למשאים שאינם רלוונטיים תגרען מן הציון.

מומלץ לתקן מראש את התשובות ולא לגשת מיד לכתיבה שכן תשובות מובלבות תגרענה מן הציון.

שימוש לב:

הבדיקה אינה בדינה בדיני משפחה. לצורך הבדיקה, כל הרכוש הרשות
רכוש של מי שנפטר/ה שייך בלבד לו/her. אין לקיים דין על זכויות לפי
הלכת השיתוף/חוק יחסית ממון.

בהצלחה!

שאלה מס' 1 (5 נק')

3
(1)

ליה הלכה לעולמה מבלתי שהותירה אחריה צוואה. קרביה של ליה אשר נתנו אחריה הם: דפנה, אחותה, מאותה אם ומאות אב, ואלוון, אחיה, אשר מלבד לאמה מנישואים שניים. כיצד יחולק עזבונה של ליה ומדוע?

5 נקודות

תשובות:

לפי ס' 14 לאחים אין זכותירושה עצמאית, הם יורשים מכוח עקרון הנכונות של ההורים. עקרון השוויון הקבוע בס' 13 לפיו כל מעגל קרבה יורש באופן שווה. בסיטואציה של חצאי אחים יש התנוגשות בין עקרון השוויון לבין הנכונות. אומנם, בפס"ד סינידבסקה נקבע כי במצב שההורם נפטרו, לאחים יש מעמד עצמאי ואין להפלות בין אחים ביוולוגיים לבין אחים חורגים או חצאי אחים. لكن דפנה מקבלת 50% ואלוון מקבלת 50%. **אין פסק הדין זהה קשור לעניינו?**

- א.** בשנת 2000 נטשה ענת את בעלה לאחר 25 שנות נישואים ועזבה עם גבר אחר לצרפת. בעלה של ענת, אסף, יצר עימה קשר פעמים רבים וביקש שתשוב לישראל ולהיות משותפים, ואילם כי אם לא תעשה כן, ישם קץ לחייו. ענת נשאהה בצרפת. בעקבות זאת, בשנת 2002 ניסה אסף לשים קץ לחייו, אך חיו ניצלו. בעקבות נסיוון ההתאבדות נותר אסף משותק ברגלו ונזקק לטיפול תמהר. בשנת 2004 הכיר אסף את ריטל. השניהם עברו להתגרר יחדיו וריטל טיפול טיפול במשמעות רבה. בשנת 2021 הלך אסף לעולמו מבלי שהותיר אחריו צוואה. ענת, מרכשו, כאשר את 50% האחרים מהעיזבון יורשים ילדיהם של ענת ואסף: רועי ומאה. ריטל טעונה כי היא זכאית לרשות 50% מהעיזבון ולא ענת. חוות/חווי דעתך.
- ב.** רועי ומאה, לצדיו של אסף, אומרים כי אם ריטל לא זכאית לרשות, אז הם מעוניינים להסתלק לטובתה מהירושה. האם ביכולתם לעשות כן?

10. **נקודות**

10
(2)

תשובה:

א. אסף וענת אומנם לא חיים יחד, אך, לפי **הגישה הפורמלית** כל עוד לא התגرسו הם נחשבים נשואים לחוק היורשה. בנוסף, ס' 55 מחייב באופן מפורש ידועים הציבור **שנשואים לאדם אחר** וכן נראה כי ענת לא תוכל לרשות את אסף. מנגד, לפי **הגישה המהותית** יש לבחון את מכלול הניסיבות שהובילו לפירוד. בפסקה של ביהם"ש לענייני משפחה ברשל"צ (לא תקדים מחייב) נשללה זכות היורשה בנסיבות של פירוד ממושך שם הדורות ליורשה הוכרה כידועה הציבור של גבר אחר (במקרה שלמו זה לא ניתן). בנסיבות המתוירות לעיל נראה כי הניסיבות חריגות ונוגעות בחוסר תום לב שכן הפירוד הוא ל-21 שנה בהם ענת סייבת לחזור לארץ עבר אסף והוא אף ניסה להתאבד בעקבות מעשה. מפס"ד סbag ניתן ללמוד כי ביהם"ש מהויה חשיבות לניסיבות המקירה ולהתנהלות של שני הצדדים. עם זאת, בערעור (גם הוא לא מחייב) נקבע שהמבחן להגדרת בן זוג לעניין ס' 11 הוא עדין פורמלי. בנוסף, כיוון שאסף התקין שענת תחרור ניתן לטען כי הוא למורת הכל היה רוצה שהוא תרש אותו (טעון חלש בנסיבות העניין אך ניתן להעלות לאור פסקה 11-05-33818). אם יקבע כי ענת זכאית לרשות במקומות ריטל החלוקה תהיה 50% לענת 25% לרועי 25% למאה. אם יקבע כי ריטל זכאית לרשות במקומות ענת החלוקה תהיה 50% לריטל 25% לרועי 25% למאה.

ב. רועי ומאה הם יורשים על פי דין שמסתלקים לטובת ריטל, בת זוגו של אסף, חלקיהם יעברו אליה 6(ב). ההסתלקות מכל העיזבון או מכך שהיא בחודעה כתובה לרשות לענייני משפחה או לביהם"ש כל עוד לא חולק העיזבון לפי 6(א). ההסתלקות צריכה להיות כפופה לעקרון ת"ל ולאי פגעה ברצון המצווה. השאלה מהי **הגדרה לבן זוג** לצורך הסעיף זה. הדבר אינו ברור כמו בסעיפים שיש ביניהם הפרדה (ס' 11 וס' 55) ולא ניתן להניח כי הכוונה היא גם לדב"צ. מנגד, ברק בפס"ד לינדאואר מצין כי יש לבחון את הסוגיה לפי הפרשנות התכליתית של רוב סעיפי החוק והם כן כוללים ידב"צ במונח בני זוג.

3. אDEL וUIDO הם בני זוג נשואים. לבני הזוג מולדו שלושה ילדים: עדן, אמיר, ומית. **בשנת 2010** ערכו בני הזוג צוואות הדדיות כדלקמן:

" אני עושה צואה זו כצואה הדדית יחד עם ב/בת זוגי [UIDO/ADEL].

אני מצואה שכל רכשי עבר לבן/בת זוגי UIDO/ADEL. אם בן/בת זוגי אימן/אינה בין החיים, אני מצואה שכל רכשי עבר בחלקים שווים לילדיהם."

- בשנת 2015 נפטר UIDO ואDEL ירשה את רכשו. בשנת 2018 ערכה אDEL צואה חדשה ובה ציוותה את כל רכשה לבת הצעירה פפי. בשנת 2020 נפטרה אDEL. אילו סעדים, אם בכלל, עומדים לרשותם של עדן ואמיר?
- האם תשובהך לטעיף א' הייתה משתנה אילו אDEL וUIDO ערכו את הצוואות ההדדיות **בשנת 2000** (במקום בשנת 2010)? יתר התאריכים המצוינים בסעיף א' נותרו ללא שינוי.
- האם תשובהך לטעיף א' הייתה משתנה אילו אDEL וUIDO ערכו את הצוואות ההדדיות **בשנת 2000** (במקום בשנת 2010), UIDO נפטר בשנת 2001 ואDEL ערכה את הצואה החדשה **בשנת 2002?**

15

(3)

15 מקודמת

תשובה:

א. התקoon לחוק בשנת 2005 הוא ברירת המחדל והצדדים יכולים לקבוע אחרת חל עליהם ההסדר מס' 8א. הסעיף קובע כי אם אDEL רוצה לשנות את הצואה הדדית לאחר מות UIDO, יהיה עליו להתסלק מהיעזבון או להחזיר את החלק שישראלה ממנו. החוק אינו מתייר התחשבות בנסיבות מיוחדות או חריגות. הצואה החדשה של אDEL אינה תקפה, כיוון שהוא לא הסתלקה מהיעזבון של UIDO כפי שמצויבת לעשות מס' 8א(2)(ב). הצואה השנייה בטלה ולכן כל הרכש עבר לילדיים בחלקים שווים.

ב. השופט גרינברג בתיק עזבונו דן בשאלת מה קורא עם צוואות הדדיות שנערכו לפני התקoon והשנייה לצואה בוצע לאחריו. זו אינה הלכה מחייבת אך השופט גרינברג פסק כך שאם רוצחים לשנות צוואה הדדית לאחר שתוקן החוק יש להוכיח כי הצדדים מרראש הסתמכו על כך שניתן לשניהם ע"י הוראה בצוואה. במקרה דנן, לא ניתן כי הימה הוראה שניתנת לשנות את הצואה בשלב מאוחר יותר ולכן עקרון ההסתמכות לא חל - משכך אין לשינוי בצוואה שadal עשתה תוקף. במידה ויהי סעיף הסתמכות לשינוי (גם אם יהיה סטנדרטי ולא יבטא כוונה אמיתית) יהיה ניתן לקבל את צוואתה

ולהעbir את כל רכושה לנבי ושני הילדים האחרים לא יקבלו דבר (אפשרויות לצמצום הפגיעה בהמשך).
ג. לפני התקoon של ס' 8א מצויים במצוות הגדירות הי' חופשיים לשנתן את צוואתיהם ללא כל מגבלה. لكن הצוואה של אDEL תקפה. יחד עם זאת, ניתן לצמצם את הפגיעה ולהגן על המצוות הגדירות ע"י קריית תנויות משותפות לתוקן: (1) ניתן לטעון לאמירתה האגב של השופט ברק בפסק"ד סולומון לגבי דוקטרינת תום הלב (ביהמ"ש נתה להשתמש בדוקטרינה זו בעיקר בנישאים שניים). (2) נסח המצוות הוא יורש במקום יורש (תנאי). אך, לפי פס"ד אטינגר יש להסתכל על שתי המצוות יחד ואז הן יתפרשו באופן של יורש אחר יורש. אם הדין במצוות מגיע לביהמ"ש לאחר 2005 ניתן לחזק את הדרך הפרשנית זו ע"י הפניה לדין הנוכחי גם אם אין חל במקורה. סעדי זה הוא סעדי חלקו בלבד, לא מדובר בקיום המצוות כפי שיעידו התכוון אך אDEL לא יוכל להעbir את החלק של עידו בעיזובן מכוח ס' 42.

4. א. מיכאל הלך ועוולמו והותיר אחריו את:

אשתו, תמר

ילדיו: אלון ויפעת

אח: אמיר

מיכאל הותיר אחריו צואה ובה הוא מבקש לנשל את אשתו ואת ילדיו מכל חלק בירושה. הצואה אינה כוללת הוראות חייבות בדבר זהות יורשים אפשריים.

ב. אמיר אומר שאם הוא יורש את עזבונו של מיכאל, הוא מעוניין להסתלך לטובת אלון ויפעת. האם יכולתו לעשות כן?

10
(4)

10 נקודות

תשובה:

א. בפס"ד שפיר הוכרע כי לא ניתן לערכן צואה קבילה שכלה שלילית, במקרה זה העיזבון חולק ע"פ דין. בפס"ד עופרי חלקה התפתחות, אומנם על הצואה שלילית כמו בעניינו אך **לא כל האופציות נשנות**. מטער שיטת המשפט של מעגלי השליטה (מעגל שני) ועקרונות הנציגות (דרך ההורים) ניתן להוריש לאחיו וכן להכיר בצוואה. במקרה זה עומדת בפניו שאללה פרשנית האם אסף רצה להוריש לאمير. במקרה שלנו אמר לא נשל במפורש ניתן יהיה לישם את הלכת עופרי ולהוריש לו. אופציה נוספת היא לכבד את הצואה השלילית ולהעביר את העיזבון למדינה לפי ס' 17. אופציה אחרתה שפגיעה באופן קיצוני ברצון המצויה היא להוריד על פי דין אם נסיבות הנישול נראות קיצניות.

ב. באופן עקרוני ניתן להסתלך לטובת בני זוג או ילדים של המוריש כל עוד זה בתו"ל. אומנם, לפי פס"ד דעת לא ניתן להסתלך מירושה על מנת לעקוף את רצון המצויה. בנוסף על ההסתלכות לעמוד בתנאים של ס' 6.

. צוואה בעל-פה מעוררת קשיים ו dilemota . פרט/י מהם הקשיים וה dilemota וכיוצא , אם בכלל , מתחזק עימם דין הירושה בישראל .

8 נקודות

תשובה:

- (1) החשש העיקרי שיכל להתעורר זה ציווי בהעדך גמירות דעתך שכן צוואה בפני עצים יכולה להתקבל גם בנסיבות שאין פormalיות . (2) ניתן לגלוות בדיעך כי העדים לא כשירים . (3) רוב האנשים שנמצאים במצב שניין למצוות בעל פה הם האנשים הקרובים לנו שככל הנראה יהיו הנהנים מהצוואה , זאת על פי ס' 35 אסור . (4) הגדרה של מי שרואה עצמו בפני המות היא בעיתית כיוון והוא כוללת בתחום סובייקטיבי (בזמןה לפס"ד רכאב שם ברק פסק לדעתו שאותו אדם לא ראה עצמו מול פני המות שהATABד שבועיים לאחר הציווי) . (5) שני העדים יכולים לטעות אולם ביןיהם את הצוואה לאחר מותו המורייש . (6) אנשים לא תמיד יודעים כי עליהם לכתוב זכ"ד ולהפקידו .
- (1) רק שופט ביהם"ש לענייני משפחה רשאי לאשר את הצוואה (גם אם לא תקפו אותה) . (2) פס"ד פיק מתיר כי הצוואה תיאמר לשני העדים בהזדמנויות שונות . (3) ביהם"ש בוחן באופן קפדי את גמירות הדעת של המזווה (פס"ד ניקולא) . (4) הקללה בפרצדות הרישום וההפקדה לאחר הציווי ס' 25 . (5) בצוואה בעל פה החוק מתיר באופן חריג כי העדים יהיו הנהנים מתחם הבנה של הרצינול המובא לעיל . (6) האפשרות הזאת מעניקה הזדמנות אחרונה למסח את חופש הציווי של אותם אנשים .

שאלה מס' 6 (6 נק')

6. בשנת 2007 פעלה מאיה על מנת להכריז על אביה, חגי כפסול דין. בחודש נובמבר 2007 הוציא בית משפט הכרזה כי חגי הוא פסול דין. משנמדד על חגי על ההכרזה, פועל על מנת לבטלה.

בתחילת חודש ינואר 2008 השיג חגי חוות דעת רפואי ולפיה הוא כשיר מבחינה שכלית ונפשית. שבועיים לאחר שניתנה חוות הדעת, ערך חגי צוואה ובה הוריש את כל רכשו לאח'ינית, רוני.

בחודש מרץ 2008, בהתבסס על חוות הדעת שהשיג חגי, ביטל בית המשפט את הכרזה כפסול דין.

בחודש אפריל 2008 הלך חגי לעולמו.

מאיה טענת כי הצוואה שערך אביה, חגי, אינה תקיפה, אך רוני טענת כי היא תקיפה. חוות/חווי דעתך.

6 נקודות

תשובות:

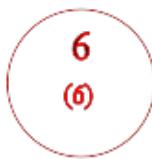
נטל ההוכחה לפסליות הצוואה היא על מאיה המערעתה על חוקיות הצוואה מהנימוק שאביה היה פסול דין בעת כתיבתה.

לפי חוק הנסיבות המשפטיות פס"ד אדם ביהם"ש קובע כי המבחן הוא **מבחן פורמלי ולא מהותי**.
במקרה של פס"ד אדם לא משנה אם יש חוות דעת המעידת על חוסר כשרות קוגנטיבית כל עוד האדם לא הוגדר כפסול דין הוא כשר לצוות. כהיקש ניתן להגיד בדיקת הפור במרקחה שלנו, כל עוד חגי הוגדר כפסול דין הוא לא יכול לכתוב צוואה תקיפה. מנגד, ניתן לטען לפגיעה קשה בחופש הציווי כיוון שביטול ההגדרה של פסול דין התעכב ארוך מזמן נורמלי בירוקרטים של קיומם דין בעניין.

**לא צריך היקש, הקירה דומה. חוות הדעת העידה על כשרות בעת מתן הצוואה,
אולם ההגדירה הפורמלית גוברת על חוות דעת שניתנה בדייעבד.**

שאלה מס' 7 (8 נק')

. האם לדעתך פסק דין של הנשיא ברק בעניין תלמידיו יצר שני מעשי בפרשנות שלו צואות בישראל? נמק/נמק את עמדתך

8 נקודות **תשובה:**

השופט ברק בפסק"ד תלמידיו נראה כי יש הנטקות מהתורת הפרשנות הדו שלבית כפי שהיא מופיעה בס' 54 ובפסק"ד שורש. השופט ברק, בדעת יחיד, אומר ש כדי לקבוע אם הצוואה כתובה בלשון ברורה יש לעשות הליך של פרשנו תכנית באופן זה שלבי של לשון ונסיבות בלבד - ביטוי לשק"ד חלש כיוון ויש להתקנות אחר רצון המצוואה. **כיום אין הלכה על הדרך הפרשנית זהה לא משנה** כיוון וביהם"ש מחייב על התוצאה הראשית (לדוגמה מעדיף להגן על יורשים מدين משיקולי הגינות) וההתוצאה היא זו מכתיבת את הדרכם.

שאלה מס' 8 (8 נק')

8. בשנת 2010 ערכה רונית צוואה ובה הורתה לחלק את רכשה בחלוקת שווים בין ילדה, ענבר, רעות, ושיע. עוד הוסיפה, כי אם מי מילדה יתגרש מבן/בת הזוג אזי יועבר חלקו בירושה לידיו.

בשנת 2015 התגרשה רעות מבعلاה. לרעות שני ילדים: איתמר ווונטן.

(8)

בשנת 2021 הלכה רונית לעולמה.

ענבר ושיע עדיין נשואים.

כיצד יחולק עצבונה של רונית ומדוע?

8 קודות

תשובה:

5
7

רונית רשאית להוריש בהתאם לתקנות הציבור. מהנתנים לעיל יש דמיון לפס"ד גרייבר שם מדובר על רצינול כלכלי מאחרי התנאי לרשות בלבד שלא יתגרשו. זאת כדי להבטיח את ירושת הנכדים וגם כשייש נישואים שניים רצים להימנע מלחת את הירושה לבן הזוג החדש. בהמ"ש קבע שה坦אי לירושה בלבד שלא יתגרש לא נגד את תקנות הציבור. יחד עם זאת, מדובר בשאלת פרשנית ויכול להיות שבנסיבות המקרה באופן ספציפי התניה תניג את תקנות הציבור. הוראת צוואה שאינה עומדת בתקנות הציבור אינה בטולות לפי ס' 34. לפי ס' 38(ב) ניתן לפסל הוראה בודדת ולא את הצוואה (פס"ד כלפה). בהנחה שה坦יה לא מוגדת את תקנות הציבור העזבן יחולק 33.33% עדין 33.33% שי $\frac{1}{6}$ איתמר $\frac{1}{6}$ ווונטן. אם בכלל זאת התניה תפצל אז כל הילדים של רונית ירשו ביחסים (33.33%) שווים לפי דין.

**6
(9)**

9. בשנת 2008 ערכו שי ואירים הסכם ולפיו ישלם שי לאירים סך של 3,000,000 ₪ בתמורה מותר שי על חלקו בחברה המציה בעולותה של דפנה, אם של איריםoshi. במועד עריכת ההסכם היה שווי החברה 6,500,000 ₪.

בשנת 2010 הלכה דפנה לעולמה מבלי שהותירה אחריה צואה. שווי החברה בשנת 2010 היה 7,000,000 ₪. אירים טענת כי על פי ההסכם משנת 2008 יש להעביר לבעולותה המלאה את מנויות החברה. שי טען כי ההסכם משנת 2008 מנגד לסעיף 8 לחוק הירושה ולכן ניתן לבטל (הוא מוקן, כמובן, להשיב לאירים את הכספיים ששולם על ידה). חוות/חווא דעתך על טענות הצדדים.

6 נקודות

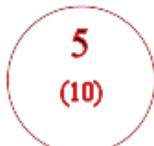
תשובות:

ס' 8 קובע באופן מפורש שחותפש הציוי עדיף על חופש החוזים. הפסיקת חדידה והבחינה כי ניתן לכנות חוזה על **היקף נכסיו העיזבון**, אך, לא על הענקת או שלילת **זכותו של יורש עתידי** (פס"ד ברגמן). ההסכם שכרתו אירים ושוי נגע לזכויות במנויות של החברה, נכס המוגדר בעיזבון, ולכן מהות ההסכם לא להבטל. בדומה שאם שני ילדים יורשים בית והאחד מתחייב למוכר את חלקו לשני. אירים לא התמ"יב להעביר לשוי את זכות הירושה שלו, אלא, הם עשו עסקה בזכויותיה בחברה וזה עסקה בזכויותיה בנכס של העיזבון (פס"ד פלונית נגד פלונית).

10. מור ואודי הם בני זוג החיים יחדיו משנת 2000. בשנת 2015 ערכם השניים הסכם ובו כל אחד מהם מותר על הזכות למזונות מן העזבון מן השני. באותו יום גם ערכם השניים צוואות הדדיות כאשר כל אחד מהם קבע בצוואתו הוראה לפיה השני אינם זכאי למזונות מן העזבון.

א. בשנת 2018 הלך אודי לעולמו. מור מבקשת לتبיע זכאות מן העזבון. האם ביכולתה לעשות כן על אף ההסכם והוראות הצוואות הדדיות?

ב. עתה הנח/הנחי כי בשנת 2019 התפתחה בין מור לבין אלון קשר רומנטי וهم עברו להתגורר יחדיו. האם הדבר ישפיע על זכאות של מור למזונות מן העזבון?

8 נקודות

תשובה:

א. תחילה יש להבהיר מכוח ס' 75(ג) **ידועים הציבור זכאים למזונות**. מזונות מן העזבון היא **זכות קוגנטיבית** שלא ניתן לשלול אותה או להגביל אותה על ידי הוראה בצוואה מכוח ס' 65(ב). בנוסף, לא ניתן לוויטר על זכות זו בהסכם טרם המוריש נפטר. לאחר שהמוריש נפטר ניתן להסכים לוויטר על מזונות באישור בהםמ"ש מכוח ס' 65(א).

ב. בהתאם בס' 75(א)(1) קבע שלמרות שניישאים שניים עוצרים את הזכות למזונות מן העזבון ביהם"ש רשי לאפשר מתן מענק חד"פ לאלמנה. מטרת ההסדר היא לעודד מערכות יחסים שניות. יש להניח מן הצדק, ההגינות, והיגיון שיקישו את ס' 75(ג) גם על מערכות יחסים שניות ולא רק על נישואים שניים.
האם ניתן לשלול בשל קשר שאינו נישואים?

11. אברהם היה צייר אומן ולו שתי בנות, מיקה ואלונה, וארבעה נכדים, שניים מכל ילדה. בתקופות בהן היה שקווע ביצירה נגנץ לגנט מגע עם העולם ולהתboldד. התבודדות לשם היצירה העמיקה ככל שגילו התקדם. בתקופות בהן לא התבדר היה לאברהם קשר חמ ואוחב עם שתי בנותיו וארבעת נכדיו. בשנת 2015 ערך אברהם צוואה בכתב יד ובה הוריש את רכשו באופן שווה לארבעת נכדיו וכתב כי הוא מעוניין להבטיח את עתידם.

בתקופות התבודדות הארכות סירב אברהם לקיים קשר עם הבירות בלבד מבעט מיקה, אשר בה נעזר לשם ביצוע קניות, תשלום חשבונות, קשר עם הנהלת משק בית שתדגג לנקיון הבית ובישול, וכדומה.

בשנת 2018 התגresa מיקה מבعلاה, וכתוצאה לכך מצבה הכלכלי הורע. למצבה הכלכלי של אלונה, לעומת זאת, היה וכי טוב, והוא הרוויח שכיר גבוה בשותפה במשרד עורכי דין גדול. בשיחותיה הארכות עם אביה שוחחה מיקה עימיו על מצבה הכלכלי הקשה.

בשנת 2020, לאחר שנה של התבודדות רצופה ערך אברהם צוואה חדשה בכתב יד, ובה הוריש מחצית מרכשו למיקה, ואת המחצית הנותרת חילק באופן שווה בין ארבעת נכדיו. שלושה חודשים לאחר עיריכת הצוואה אברהם נפטר.

הנכדים טוענים כי יש לבטל את הצוואה משנת 2020 מחייב השפעה בלתי הוגנת וכי הם היורשים הבלעדיים. חוות/חווא דעתך.

8 נקודות

תשובות:

8
(11)

נאל ההוכחה לפסליות ההוראה לטובת מיקה היא על הנכבדים המערערים על חוקיותה מנימוק של השפעה בלתי הוגנת לפי ס' 30(א). בהנחה שחלפה לעלה משנה מאז נגמרה ההשפעה הבלתי הוגנת כביכול לא יהיה ניתן לטעון לפסליות ההוראה לפי ס' 31. בפס"ד מרים מצא קבע בחינה של שני שלבים כדי הגיעו למסקנה אם הייתה השפעה בלתי הוגנת, המבחנים הם **מצטבריםם אף כל אחד כשהעצמו אינם מחייבים**. סעיף זה נוקשה אם הנכבדים יוכחו כי אכן הייתה השפעה לא הוגנת, לא ימוד לביהם"ש **שים קול דעת** והוא יבטל את ההוראה לטובת של מיקה. אם ביטול ההוראה (ס' 38(ב)) יוביל לשנית מהות הצוואה (כל הנראה לא בעניינו) כל הצוואה תבטל ויעברו לידיו על פי דין.

מבחני התלות: 1. לאברהם לא הייתה תלות פיזית או نفسית במיקה אלא הוא בחר להיעזר בה מתרע דעה צוללה ובחירה חופשית. 2. נתן כי מיקה סייעה הרבה לאביה 3. אברהם היה מנתק מהעולם רוב ימי חייו ולא באופן אקטיבי ע"י מיקה. 4. נסיבות עיריכת הצוואה אין חריגות ואין מעלות חדשנות קונקרטיים. מבחני התלות נענו בשליטה ולכך לא כמו חזקה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת, נאל ההוכחה לבטלות ההוראה עדין על הנכבדים.

סתירת חזקה השפעה: 1. קרבה משפחתית זו אינה כזו מרכזית לקיום יחס רגשי (לעומת אם אברהם היה מוריש לשכן). 2. בהמ"ש רואה בעין לא יפה נשול או הוראה מוחוץ למעגל המשפחה

(הנחה זו مستמכת על פס"ד אלוני ופסד גודמן) מדווח במכון בעל משקל כבד והעובדת כי אברהם הרחיב את מעגל הירושא ולא צמצם אותו היא קרייטית לקביעת ההשפעה הבלתי הוגנת. 3. ההורשה היא לטובתה של מיקה (מחזק את ההשפעה) 4. הצוואה הגיונית ומתיישבת עם אורח החיים של אברהם להבטיח עתיד טוב יותר למי שהוא מפחד שלא יהיה לו.

בנוסף לכך שהמבחןים לא עומדים בהם"ש לא אוסר כליל על השפעה בעריכת צואה. בעניין גודמן נקבע כי אין במסע שכנו בדבר ערך חשוב (כמו השיחות של מיקה ואביה ואף מעבר לכך) כדי להוות השפעה בלתי הוגנת. פסיקה זו מבטאת דרך תוצאותנית, אם הצוואה אליה הגיעו הוגנת ומבטא ערכיהם שביהם"ש מאמין בהם אז יטו לא לבטלה. מנגד, ניתן לטעות לעקרון החוטים השזרים - חוטים שונים של עילות שונות הגם שלא היה בכוחם לבסס עליה עצמאית יכולם להישזר יחד לרבדים המקיים חזקה להשפעה בלתי הוגנת. לא מדובר בתகדים מחיב ארן עולה השאלה האם הוא מאפשר סטייה מהלכת מרום.

אני חושבת כי הצוואה לא תבוטל ותחולק 50% למיקה 12.5% לכל אחד מארבעת הנכבדים. במידה וتبוטל כל נסיך יקבל 25% מהירושא.

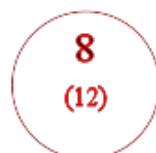
12. להדסה ייחסים קרובים עם בת אחותה, שירלי. שירלי היא עורכת דין במקצועה. במסגרת פגישותיה שוחחה הדסה עם שירלי על רצונה לעורך צואה וה提יעצה עימה לגבי הדריכים בהן ניתן לעורך צואה.

א. במהלך אחת הפגישות ערכה הדסה צואה בכתב יד ובה הורמה כי שירלי היא היורשת הבלעדית שלה. בשנת 2020 הלכה הדסה לעולמה. מיכאל, בעלה של הדסה מבקש את חוות דעתך האם ניתן לבטל את הצואאה. הנח/הנחיי כי אין השפעה בלתי הוגנת. חוות/חווי דעתך.

ב. האם הייתה משתנה תשובהך לו לא היה מדובר במסמך בכתב ידה של הדסה, אלא בצוואה שנערכה במשרד עורכי הדין בו עבדת שירלי, המתחילה בצוואות וירושות? הנח/הנחיי כי שירלי נכחה בעת עריכת הצואאה על ידי אחד מעורכי הדין במשרד וכן בעת החתימה על הצואאה. על הצואאה חתמים שני מתמחים במשרד כעדים.

8 נקודות

תשובה:

א. נטל ההוכחה לפסלות הוראה לטובת שירלי היא על מיכאל, המערער על חוקיות ההוראה, מהኒמק של לקיחת חלק בעריכת צואאה לפי ס' 35. סעיף זה נוקשה, אם מיכאל יוכל כי אכן שירלי תקחה חלק אופן אחר בעריכת הצואאה שמצוקה אותה לא יעמוד לביהם"ש **שים קול דעת** והוא יבטל את ההוראה לטובתה ס' 38(ב). אם ביטולה יוביל לשימוש מהות הצואאה (כפי שנראה כך בעניינו) כל הצואאה תتبטל ונעבור לירושה על פי דין.

הפרשנות של לקיחת חלק אחר בעריכת צואאה הייתה פרשנות מצומצמת ע"פ **מבחן הנימוק** שהובא בפסק"ד שפיר. אף, בפסק"ד הררי ביהם"ש הגמיש את השיטה, מבטל את מבחן הנימוק ובוחן את **מכלול הנסיבות המצתברות**. הרצינול הוא לפגוע ככל הפתוחות ברצון המצווה ולשמור על חופש הצווי שלו כיוון ומזכיר בסעיף שעולש שה"ד לביהם"ש. במקרה זה לשירלי יש **הנאה ישירה** מהשימי (לפי הפרשנות של פסק"ד רוזנהיזר להנאה ישירה ועקביפה). בעניין גולוב ובוטו בוחנים את המעורבות בעריכת צואאה ב מבחנים של **מי נושא**. נישול של אדם ממוגל הקרבה הראשון יחשב כקיצוני אם אין הצדקה לכך. יש לבחון את כל הנסיבות במקרה דין אין נתונים מסויקים כדי להבין מה היה הסיפור והנטען היחיד שיש להתרשם עליו שהן היו בקשר טוב ודיברו על צואאות במהלך שיחת חולין אינם מספיק להוכיח שירלי תקחה חלק בעריכת צואאה למחרות הנישול של בעלה (יכול להיות שהוא ממש לא מחבבת אותו).

ב. במקרה זה שירלי נכנסת לידיו של ס' 35 בכך שלקחה חלק בעריכת הצואאה וההוראה זכתה אליה באופן ישיר. במקרה זה שירלי לא נחשבת לעודה לפי לשון הסעיף כיוון שהיא שני עדים שחחתמו על הצואאה. ניתן אף לטעון שמדובר הנסיבות יש לראות את שירלי כמו שערכה את הצואאה כיוון שהמשרד שעריך את הצואאה והעדים שחחתמו על הצואאה עובדים בצדוד אליה יכול להיות שאף כפופים לה (לא נתון מה התפקיד שלה שם).